

ΑΕΙΦΟΡΟΣ

Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

ΤΕΥΧΟΣ Νο 53

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

Αριθμός Αδείας
01-5620

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Αδ. 14
Αριθμός Αδείας
261

Εφιάλης με νέφος από το Μνημόνιο

Περιεχόμενα

2

Νέφος που είναι εφιάλτης
έφεραν τα μνημόνια
[Σελ. 3](#)

Αλλαγές στο κλίμα
για την αγορά
[Σελ. 4](#)

Μια "πράσινη" οικονομία
χωρίς αποκλεισμούς
[Σελ. 6](#)

Εχουν κάνει χωματερή
και την Μεσόγειο
[Σελ. 8](#)

Αυτοδιοικούμενη πόλη
και βιώσιμη ανάπτυξη
[Σελ. 9](#)

Η μάχη των αγώνων
στη Μέση Ανατολή
[Σελ. 10](#)

Η Ελλάδα μπορεί
να παράγει ανταγωνιστικά
[Σελ. 12](#)

Καπέλο 700 δισ. δολάρια
για το περιβάλλον
[Σελ. 14](#)

editorial

Οι δρόμοι του
αερίου επηρεάζουν
τις εξελίξεις και
στην Ελλάδα.

Μόνο που όλα δια-
δραματί-
ζονται στη
σκιά του
Μνημο-
νίου που
τώρα
επαναφέ-
ρει και τον
εφιάλτη
του
νέφους.

ΑΕΙΦΩΡΟΣ
Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

Τριμηνιαίο περιοδικό - Τεύχος 53
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

Τιμή τεύχους 0,01

Εκδοση:

Επιστημονική Εταιρία Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Λ. Αλεξάνδρας 62 - 11473 Αθήνα

Τηλ: 210 8254308, Fax: 210 8250391

E-mail: epistyp@otenet.gr

www.aeiforos-anartyxi.gr

www.aeiforos-anartyxi.com.cy

Εκδότης - Διευθυντής: Γ.Π. Νέζης

Σύμβουλος Σύνταξης: Μ. Κουρμπέλα

Νομικός Σύμβουλος: Αντιγόνη Κίτσια

antikis@otenet.gr

Συνεργασίες: Α. Χαραλάμπος, Δημ. Κλης

Τυπογραφική Παραγωγή:

Printing Solutions, Βαταζή 11

11472 Αθήνα, ΤΗΛ: 2106458221

Νέφος που είναι εφιάλτης έφεραν τα μνημόνια

Η πολιτική για τις ιδιωτικοποιήσεις αναζητεί τώρα νέα «φόρμα», μετά την εμφανή αδυναμία του οικονομικού επιτελείου, «να πιάσει» τους στόχους για τα δημόσια έσοδα, στην Ελλάδα του τρίτου μνημονίου.

Οι φορολογικές αρχές έχουν υπερβεί από καιρό το σημείο ισορροπίας, στο θέμα επιβολής και είσπραξης φόρων ενώ και η επικοινωνιακή πρακτική με τις διώξεις επωνύμων οφειλετών του Δημοσίου η μελών της επιχειρηματικής κοινότητας, δεν φαίνεται να λύνει το ζήτημα της φοροδιαφυγής.

Η παταγώδης όμως αποτυχία με το diesel θέρμανσης είναι άκρως αποκαλυπτική αλλά και διδακτική, αφού η εξομοίωση του φόρου με εκείνο του diesel κίνησης,

- διπλασίασε την τιμή του καυσίμου για την θέρμανση.
- μείωσε την κατανάλωση του, σε επίπεδα

άνω του 70% σε σύγκριση με τις πωλήσεις της περιόδου 2011-12.

- περιόρισε δραματικά τα δημόσια έσοδα.

Το καταπληκτικότερο όμως είναι ότι το μνημόνιο και αυτές οι πολιτικές έφεραν στη ζωή μας και ένα νέφος-εφιάλη με τα επικίνδυνα σωματίδια από τα τζάκια και τις ξυλόσομπες, το οποίο στέλνει τον κόσμο στα νοσοκομεία η σε σπρί από γεννόσημα, για να ξαναβρουν την αναπνοή τους.

Έφερε όμως στο φως και τεράστιες σκανδαλώδεις κατασκευαστικές ατέλειες, και κομπίνες στις οικοδομές της τελευταίας 15ετίας. Με πρωτοφανές θράσος κατασκευαστές πολυκατοικιών ανακοίνωσαν ότι τα τζάκια στις οικοδομές αυτές είναι κυρίως διακοσμητικά και όχι για χρήση θέρμανσης.

Την ίδια ώρα βέβαια συντελείται και ένα πρωτοφανές έγκλημα σε βάρος του φυσικού περιβάλλοντος, με την επιδρομή «ξυλοκόπων» σε δάση και καλλιέργειες, οι οποίοι κόβουν πεύκα και ελιές και τα κάνουν καυσόξυλα.

Είναι όμως και οι ιταλικές από γειτονικές βαλκανικές χώρες, που μεταφέρουν ξύλα εισαγωγής τα οποία στη διαδρομή «βαφτίζονται» εγχώρια για να πουληθούν με καπέλο στη τιμή και δίχως παραστατικά.

Υπάρχει επίσης και η κόντρα στην αγορά ανάμεσα στους εμπόρους που χαρακτηρίζουν τα εισαγόμενα καυσόξυλα, ως δίθεν μολυσμένα.

Αλλά η υπόθεση του diesel με τον τρόπο που έγινε, ήρθε γάντι και στο ξαναμοίρασμα της τράπουλας από τους μεγάλους παίκτες της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς, που διαθέ-

τουν διυλιστήρια, τράπεζες, δίκτυα διανομής και γκαζάδικα.

Μετά τα υγρά καύσιμα όμως ακολουθεί η ηλεκτρική ενέργεια.

Με γεμάτες τις λίμνες στα υδροηλεκτρικά της ΔΕΗ, θα μπορούσε να κρατήσει τα τιμολόγια της και να διευρύνει την χρήση κοινωνικού τιμολογίου και του νυκτερινού για τους αγρότες.

Η Ρυθμιστική Αρχή όμως επιβάλλει αναδρομικά αυξήσεις στις τιμές του ρεύματος, ώστε να μπορούν να μπουν στην αγορά οι ιδιώτες παραγωγοί και να μην βγουν χαμένα τα μεγάλα φωτοβολταϊκά συγκροτήματα.

Η μεγάλη στιγμή όμως είναι η ανάθεση σε ιδιώτες εργασιών του στενού δημόσιου τομέα και της κοινής ωφέλειας.

Μερικά χτυπητά παραδείγματα:

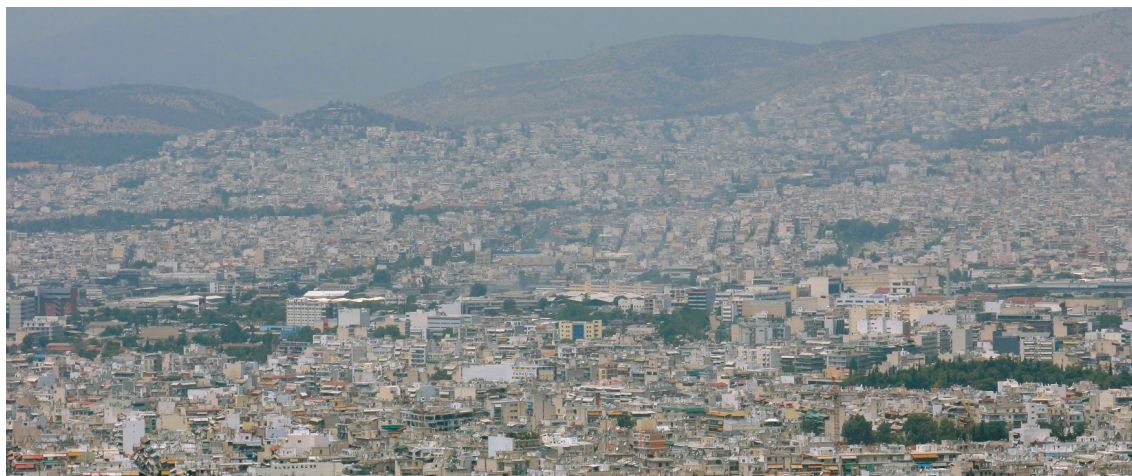
- Ο Καλλικράτης στις ΔΟΥ ανοίγει το δρόμο για εργασίες, φορολογικού ελεγκτικού χαρακτήρα σε πιστοποιημένα φοροτεχνικά γραφεία
- Διαδικασίες που αφορούν ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων στα επιμελητήρια, που με την σειρά τους αναθέτουν εργασίες υποστήριξης σε ιδιώτες.

Πάντως η τελευταία εξέλιξη είναι, μετά τα τέλη κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, η είσπραξη του ΦΠΑ από τις Τράπεζες, που με τον τρόπο αυτό θα μπορούν να αναπτύξουν και νέα προϊόντα.

Με δυο λόγια η πολιτική χρησιμοποιεί την κρίση για να αλλάξει το περιβάλλον.

Τα καίει όλα και μας επιβάλλει να αναπνεύσουμε την μπόχα που αναδίδει.

Συνεργάτης Δέλτα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αλλαγές στο κλίμα για την αγορά

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες είναι οι εξαγγελίες που έγιναν από τον υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων Κωστή Χατζηδάκη που παρευρέθηκε και μίλησε στο Δ.Σ. του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ).

Ειδικότερα, όπως ανακοινώθηκε: • Επιτακτική είναι η ανάγκη για την ενίσχυση της ρευστότητας στην αγορά, επειδή οι επιχειρήσεις σίμερα στενάζουν από την έλλειψη ρευστότητας και χωρίς αυτήν τίποτα δεν μπορεί να γίνει, διότι αποτελεί το αίμα της οικονομίας. Το βασικό, ασφαλώς, είναι να ολοκληρωθεί η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Σε κάθε περίπτωση πάντως στο Υπουργείο Ανάπτυξης & Υποδομών -στο βαθμό που του αναλογεί- αναπτύσσονται παράλληλες δράσεις.

• Ολοκληρώθηκε η συμφωνία με την ΕΤΕπ για τις ΜμΕ, ύψους 1,44 δις ευρώ και ήδη υλοποιείται. Έχουν συμβασιοποιηθεί τα πρώτα 600 εκ. και μέχρι το τέλος του 2013 υπολογίζεται να συμβασιοποιηθούν, αλλά 400 εκ.

• Τον Απρίλιο μπαίνει σε εφαρμογή το πρόγραμμα παροχής εγγυήσεων για το

εξωτερικό εμπόριο, με βάση όσα έχει πει η ΕΤΕπ. Σε επίσης βάση, οι πιστώσεις αναμένεται να φτάσουν τα 1,5 δις ευρώ, ανακυκλούμενες.

• Δίνεται μεγάλη σημασία στο ΕΣΠΑ. Ο στόχος για την απορρόφηση των κονδυλίων που έχει συμφωνηθεί για το 2013 είναι στα 3,89 δις ευρώ, που είναι μεγαλύτερος και ακόμη πιο φιλόδοξος από τον περσινό. Είμαστε αισιόδοξοι γιατί πιάσαμε το στόχο για το β' εξάμηνο του 2012 και κινούμαστε ήδη άνω του κοινοτικού μέσου όρου.

• Υλοποιείται η δράση του «ICT4growth», ύψους 130 εκ. ευρώ για τις ΤΠΕ. Προκηρύχθηκε ήδη και τίθεται σε εφαρμογή το πρόγραμμα ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ύψους 456 εκατ. ευρώ (ΠΕΠ), σε συνεργασία με τις 13 περιφέρειες της χώρας.

-Σε ό,τι αφορά το ΕΤΕΑΝ, μέσα στον Ιανουάριο προχωρεί το πρόγραμμα χαμηλότοκων δανείων για επενδύσεις και κεφάλαια κίνησης ύψους 680 εκ. ευρώ περίπου προς τις επιχειρήσεις, με αναπροσαρμογή του ΤΕΠΙΧ και επιδότηση επιτόκιου 50%.

• Απλοποιείται το πρό-

γραμμα «Εξοικονομώ κατ' Οίκον», σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ, για να παρασχεθεί ρευστότητα ύψους 450 εκ. ευρώ επιπλέον. Επίσης, η διοίκηση του ΕΤΕΑΝ θα ανακοινώνει σύντομα νέες πρωτοβουλίες για την ενεργοποίηση του ταμείου «ΕΝΑΛΙΟ».

• Ενισχύεται η ρευστότητα και μέσω του Επενδυτικού Νόμου με πληρωμές 620 εκ. ευρώ για το τρέχον έτος.

• Επιχειρείται η δημιουργία ενός Ελληνικού Επενδυτικού Ταμείου. Που μπορεί να προσφέρει πόρους και τεχνολογία σε ζωτικής σημασίας κλάδους όπως οι υποδομές, η τεχνολογία, οι ΜμΕ και η ενέργεια. Θα αντλεί κεφάλαια από το δημόσιο τομέα, διεθνείς αναπτυξιακούς οργανισμούς, ιδιώτες επενδυτές και θα λειτουργεί με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.»

• Κατατίθεται προς ψήφιση, ο νέος Αγορανομικός Κώδικας. Σχετικά με τη διεύρυνση των περιόδων των εκπώσεων και των προσφορών και την προαιρετική λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές, το Υπουργείο έχει κάθε

λόγο να προωθήσει αυτό το σημαντικό εκσυγχρονιστικό βήμα.

- **Λαμβάνονται** πρόσθετα μέτρα, μέχρι το τέλος Ιουνίου, προκειμένου να μειωθεί κατά **50% το κόστος ίδρυσης επιχειρήσεων**, όπως αυτό προσδιορίζεται από την Παγκόσμια Τράπεζα. Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη μια συντονισμένη προσπάθεια για την περαιτέρω απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών και σε ό,τι αφορά την ίδρυση και λειτουργία επιχειρηματικών πάρκων.

- **Υπογράφηκε η σύμβαση και αξιοποιείται η «εργαλειοθήκη» του ΟΟΣΑ για την ενίσχυση του ανταγωνισμού** στους εξής τομείς: τουρισμός, επεξεργασία τροφίμων, οικοδομικά υλικά και λιανικό εμπόριο). Μέχρι τον **Σεπτέμβριο 2013** θα υιοθετηθούν όλες οι απαραίτητες νομοθετικές τροποποιήσεις για την άρση των δυσανάλογων ρυθμιστικών περιορισμών και την εισαγωγή εναλλακτικών μέτρων.

- **Ξεκίνησε ήδη η συνεργασία μας με την Παγκό-**

σμια Τράπεζα προκειμένου να ενισχύσουμε την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας, για να βελτιώσουμε το επενδυτικό και επιχειρηματικό περιβάλλον και τη διεθνή κατάταξη της χώρας στην έκθεση «Doing Business Report» της Τράπεζας.

- **Αναπτύσσεται περαιτέρω η Εθνική Στρατηγική για τις Εξαγωγές.** Ο στόχος για το **2013 είναι οι εξαγωγές να φτάσουν στο 13% επί του ΑΕΠ.** Πέρα από τη διευκόλυνση των εξαγωγών που είναι ήδη σε εξέλιξη, η Εθνική Στρατηγική μας στηρίζεται σε άλλους δύο πυλώνες: στη διεύρυνση των εξαγωγικής βάσης και στην προώθηση των εξαγωγών. Η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Task Force παρέχουν ήδη σημαντική τεχνική βοήθεια.

- **Συγκωνεύεται** επίσης ο ΟΠΕ και το Invest in Greece σε έναν νέο, ενιαίο φορέα, εντός το α' εξαμήνου 2013, προκειμένου να υποστηριχθεί η στρατηγική αυτή. Παράλληλα μεταφέρονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης & Υποδομών, τα στελέχη και οι αρμοδιότητες ΟΕΥ, που θα ενταχθούν στο ίδιο σύστημα εξωστρέφειας.

- **Δημιουργείται** άμεσα μια Κεντρική Αδειοδοτική Αρχή για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις, μέσω του σχετικού νομοσχεδίου που κατατίθεται για την αντιμετώπιση της γραφειοκρατίας και τη διευκόλυνση των επενδύσεων. Παράλληλα, παρακολουθούνται ενεργά, **51 επενδυτικά σχέδια:** τα έντεκα εξ αυτών ύψους 7 δις ευρώ έχουν υπαχθεί στις διατάξεις στο Fast Track . **Και επίσης, δεκαεννέα έργα**

Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων Κωστίς Χατζηδάκης

ΣΔΙΤ, ενώ τα υπόλοιπα εικοσιένα επενδυτικά σχέδια είτε υλοποιούνται με τις κανονικές διαδικασίες είτε αναμένεται να ενταχθούν στο Fast Track. Ασφαλώς, η υλοποίηση των σχεδίων αυτών, εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα, από τη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος.

- **Η κυβέρνηση** έχει παρουσιάσει τις προτάσεις της για ένα νέο πλαίσιο σχετικά με τη διευκόλυνση των δανειοληπών, νοικοκυριών και ΜμΕ. Αναμένονται τώρα οι απαντήσεις από την Τρόικα. Ένα από τα σημαντικά σημεία της είναι η βελτίωση του πλαισίου του **Τειρεσία** ώστε οι δανειολήπτες να αξιολογούνται με βάση το συνολικό τους προφίλ και όχι από μεμονωμένα ατυχή περιστατικά. Και επίσης, για τους συνεπείς δανειολήπτες, πρόκειται να συμπεριληφθούν σχετικά μέτρα που θα τους αφορούν.

The announcements made by the Minister for Development, Competitiveness, Infrastructure, Transport and Networks Mr. Kostis Hatzidakis at the meeting of the Board of Directors of the Athens Chamber of Commerce and Industry, which he attended. The cash flow is reinforced through the Investment Law by payments of € 620 million for this year. The creation of a Greek Investment Fund is attempted.

ΕΥΡΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Μια "πράσινη" οικονομία χωρίς αποκλεισμούς

Το νέο, γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον (ΠΔΠ), που φέρει τον τίτλο: «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας», θεσπίζει πρόταση απόφασης του Ευρωκοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που παρουσίασε, πρόσφατα η Επιτροπή.

Πρόκειται για ένα διάδοχο πρόγραμμα του 6ου ΠΔΠ, που έληξε τον Ιούλιο του 2012, το οποίο προτείνει η Ευρωπαϊκή, για την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Το πλαίσιο της πρότασης βασίζεται στις ακόλουθες εξελίξεις:

Πρώτον, παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε ορισμένα πεδία, παραμένουν σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα, καθώς και ευκαιρίες για να γίνει το περιβάλλον ανθεκτικότερο σε συστηματικούς κινδύνους και αλλαγές.

Δεύτερον, η ΕΕ ενέκρινε τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, η οποία κατευθύνει τη χάραξη πολιτικής για την περίοδο έως το 2020.

Τρίτον, ενώ πολλά κράτη μέλη προσπαθούν να αντεπεξέλθουν στην οικονομική κρίση, η ανάγκη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων προσφέρει νέες ευκαιρίες για να προχωρήσει η

ΕΕ προς μια «πράσινη» οικονομία χωρίς αποκλεισμούς. Τέλος, στη σύνοδο κορυφής Ρίο+20 τονίστηκε η σημασία της παγκόσμιας διάστασης.

Σημειώνεται, πως τα προγράμματα δράσης για το περιβάλλον (ΠΔΠ) κατευθύνουν τη χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από τις αρχές της δεκαετίας του '70.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, τα ΠΔΠ θεσπίζονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Οι στόχοι του νέου προγράμματος

Με το νέο πρόγραμμα η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:

- α) προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης·
- β) μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων·
- γ) προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία·
- δ) μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης·
- ε) βελτίωση της βάσης αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική·
- στ) διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και διαμόρφωση σωστών τιμών·
- ζ) βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών
- η) ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της

Ένωσης· και

θ) αύξηση της αποτελεσματικότητας της ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση των περιφερειακών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Το πρόγραμμα βασίζεται στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», στην αρχή της προφύλαξης και την προληπτική δράση, καθώς και στην αρχή της επανόρθωσης της ρύπανσης στην πηγή.

Όλα τα μέτρα, δράσεις και ειδικοί στόχοι που καθορίζονται στο πρόγραμμα υλοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της έξυπνης νομοθεσίας και με την επιφύλαξη διεξοδικής εκτίμησης επιπτώσεων, κατά περίπτωση.

Αρμόδια για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων προτεραιότητας που καθορίζονται στο παρόν πρόγραμμα είναι η Ένωση και τα κράτη μέλη της. Επιδιώκουν μια συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων που έχουν εντοπιστεί.

Για την εφαρμογή του προγράμματος θα συνεργάζονται οι δημόσιες αρχές σε όλα τα επίπεδα με τις επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους, με την κοινωνία των πολιτών και με μεμονωμένους πολίτες.

Η «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας»

Όπως αναφέρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη διάρκεια των τελευταίων 40 χρόνων θεσπίστηκε ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών νομοθετημάτων τα οποία συγκροτούν το πληρέστερο σύνολο σύγχρονων προτύπων παγκοσμίως. Αυτό συνέβαλε στην αντιμετώπιση ορισμένων

In the new action plan of the EU for the environment with the title: "Prosperity within the limits of our planet", a decision of the European Parliament and the Council that is recently presented by the commission is institutionalised.

First, in spite of the progress achieved at some fields there are still important environmental problems, as well as opportunities in order to make the environment more resistant against systemic risks and changes.

Second, the EU approved the strategy "Europe 2020" for an intelligent sustainable and without exclusions development, which strategy guides the drawing of the relevant policy for the period until 2020.

Third, while a large number of Member States try to come to grips with the economic crisis the need of structural reforms offers new opportunities to the EU to move on towards a "green" economy without exclusions. Finally at the summit meeting Rio+20 the importance of the global dimension was stressed.

από τις σοβαρότερες περιβαλλοντικές ανησυχίες των πολιτών και των επιχειρήσεων της Ένωσης.

Τις τελευταίες δεκαετίες μειώθηκαν σημαντικά οι εκπομπές ρύπων στον ατμοσφαιρικό αέρα, στα ύδατα και στο έδαφος, όπως και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τα τελευταία έτη. Η ενωσιακή νομοθεσία περί χημικών ουσιών έχει εκσυγχρονιστεί και έχουν επιβληθεί περιορισμοί στη χρήση πολλών τοξικών ή επικίνδυνων ουσιών, όπως ο μόλυβδος, το κάδμιο και ο υδράργυρος, σε προϊόντα που συναντώνται στα περισσότερα νοικοκυριά.

Οι πολίτες της ΕΕ απολαμβάνουν ορισμένα από τα ύδατα με την καλύτερη ποιότητα παγκοσμίως, ενώ πάνω από το **18%** του εδάφους της ΕΕ και **4%** των θαλασσών της έχουν χαρακτηριστεί **προστατευόμενες φυσικές περιοχές**.

Η ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος έχει τονώσει την καινοτομία και τις επενδύσεις σε περιβαλλοντικά προϊόντα και υπηρεσίες, με αποτέλεσμα τη δημιουργία θέσεων εργασίας και ευκαιριών για εξαγωγές. Αυστηρά πρότυπα προστασίας του περιβάλλοντος επεκτάθηκαν με τις διαδοχικές διευρύνσεις σε μεγάλο τμήμα της ευρωπαϊκής ηπείρου, ενώ οι προσπάθειες της Ένωσης έχουν συμβάλει σε μια αυξανόμενη διεθνή δέσμευση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας βιοποικιλότητας, καθώς και στην επιτυχία των παγκόσμιων προσπαθειών για την εξάλειψη των ουσιών που καταστρέφουν τη σιβάδα του όζοντος και των μολυβδούχων καυσίμων.

Σημαντική πρόοδος έχει επίσης σημειωθεί όσον αφορά την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών στόχων σε άλλες πολιτικές και δραστηριότητες της Ένωσης. Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), οι άμεσες ενισχύσεις συνδέονται από το 2003 με απαιτήσεις για τους γεωργούς, οι οποίοι οφείλουν να διατηρούν τη γη σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση και να συμμορφώνονται με τη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Ανησυχικές τάσεις στα περιβαλλοντικά θέματα

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής έχει καταστεί αναπόσπαστο μέρος της ενεργειακής πολιτικής, ενώ συντελείται πρόοδος στην ενσωμάτωση των προβληματισμών που αφορούν την αποδοτική χρήση των πόρων, την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή απόδοση σε άλλους βασικούς τομείς, όπως οι μεταφορές και τα κτίρια.

Ωστόσο, πολλές περιβαλλοντικές τάσεις στην ΕΕ παραμένουν ανησυχικές, για τον πρόσθετο λόγο ότι οφείλονται στην ανεπαρκή εφαρμογή της ισχύουσας ενωσιακής νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος.

Μόλις το 17% των ειδών και ενδιαιτημάτων που αξιολογήθηκαν βάσει της οδηγίας περί οικοτόπων βρίσκονται σε καλή κατάσταση,

ενώ η υποβάθμιση και η απώλεια του φυσικού κεφαλαίου θέτει σε κίνδυνο τις προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ που αφορούν τη βιοποικιλότητα και την κλιματική αλλαγή. Αυτό έχει υψηλό παρεπόμενο κόστος που δεν απομιάται δεόντως στο οικονομικό ή κοινωνικό μας σύστημα.

Το 30% του εδάφους της ΕΕ είναι εξαιρετικά κατακερματισμένο, επηρεάζοντας τη συνδετικότητα των οικοσυστημάτων, την υγεία τους και την ικανότητά τους να παρέχουν υπηρεσίες, καθώς και βιώσιμα ενδιαιτήματα για τα είδη. Αν και η ΕΕ έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την αποσύνδεση της οικονομικής μεγέθυνσης από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη χρήση των πόρων και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η χρήση των πόρων εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να μην είναι αιεφόρος και αποδοτική, ενώ δεν έχει ακόμη εξασφαλιστεί η ορθή διαχείριση των αποβλήτων. Ως αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις της ΕΕ αφήνουν ανεκμετάλλετες τις σημαντικές ευκαιρίες που προσφέρει η αποδοτική χρήση των πόρων ως προς την ανταγωνιστικότητα, τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού.

Η αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών και η εξάντληση των πόρων, σε συνδυασμό με τα σημερινά σπάταλα συστήματα παραγωγής και κατανάλωσης στην παγκόσμια οικονομία, αυξάνουν το κόστος των βασικών πρώτων υλών, ορυκτών και ενέργειας, προκαλώντας μεγαλύτερη ρύπανση και περισσότερα απόβλητα, αυξάνοντας τις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και οδηγώντας σε υποβάθμιση της γης, αποδάσωση και απώλεια βιοποικιλότητας.

Τα δύο τρίτα σχεδόν των παγκόσμιων οικοσυστημάτων βρίσκονται σε παρακμή, ενώ

υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η ανθρωπότητα έχει ήδη υπερβεί τα πλανητικά όρια για τη βιοποικιλότητα, την κλιματική αλλαγή και τον κύκλο του αζώτου

Υπάρχει πιθανότητα πλανητικού ελλείμματος νερού **40% έως το 2030**, εκτός αν επευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της αποδοτικότητας της χρήσης των πόρων. Υπάρχει επίσης ο κίνδυνος να επιδεινώσει η κλιματική αλλαγή τα προβλήματα αυτά, με υψηλό κόστος.

Το 2011 οι καταστροφές που οφείλονται εν μέρει στην κλιματική αλλαγή επέφεραν παγκόσμιες οικονομικές ζημιές άνω των **300 δις ευρώ**.

Ο ΟΟΣΑ έχει προειδοποιήσει ότι η συνεχιζόμενη υποβάθμιση και διάβρωση του φυσικού κεφαλαίου κινδυνεύει να προκαλέσει μη αναστρέψιμες αλλαγές που θα μπορούσαν να διακυβεύσουν δύο αιώνες ανόδου του βιοτικού επιπέδου και συνεπάγονται σημαντικές δαπάνες.

Εια την αντιμετώπιση ορισμένων από αυτά τα πολύπλοκα ζητήματα, επισημαίνει η Επιτροπή, επιβάλλεται να αξιοποιηθεί το πλήρες δυναμικό της υφιστάμενης περιβαλλοντικής τεχνολογίας και να εξασφαλιστεί η συνεχής ανάπτυξη και υιοθέτηση από τη βιομηχανία των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών και των αναδυόμενων καινοτομιών.

Χρειάζεται επίσης ταχεία πρόοδος σε ελπιδοφόρους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας, η οποία θα πρέπει να καταστεί εφικτή με την προώθηση της έρευνας και τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα. Ταυτόχρονα, πρέπει να υπάρχει πληρέστερη αντίληψη των δυναμικών κινδύνων που ενέχουν οι νέες τεχνολογίες για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία και πρέπει να βελτιωθεί η εκτίμηση και η διαχείριση των κινδύνων αυτών.

Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για τη δημόσια αποδοχή των νέων τεχνολογιών και για την ικανότητα της ΕΕ να εντοπίζει τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις και να αντιδρά κατά τρόπο αποτελεσματικό και έγκαιρο.

Δράσεις για τη μελλοντική ευζωία

Η Επιτροπή πιστεύει, πως για τη μελλοντική ευζωία θα πρέπει να αναληφθεί επείγοντως συντονισμένη δράση με σκοπό τη βελτίωση της οικολογικής ανθεκτικότητας και τη μεγιστοποίηση των οφελών που μπορεί να αποφέρει η περιβαλλοντική πολιτική για την οικονομία και την κοινωνία, χωρίς υπέρβαση των οικολογικών ορίων του πλανήτη. Το νέο πρόγραμμα, επισημαίνει, αντικατοπτρίζει τη δέσμευση της ΕΕ να μετατραπεί σε **μία πράσινη οικονομία χωρίς αποκλεισμούς που θα διασφαλίζει την οικονομική μεγέθυνση και την ανάπτυξη, θα προστατεύει την υγεία και την ευημερία του ανθρώπου, θα προσφέρει αξιοπρεπή απασχόληση, θα μειώνει τις ανισότητες και θα επενδύει στο φυσικό κεφάλαιο, το οποίο και θα διατηρεί.**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Έχουν κάνει χωματερή και την Μεσόγειο

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλαμβάνει δράση για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με αυτό το παγκόσμιο πρόβλημα, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο Ρίο εφέτος το καλοκαίρι, ώστε να μειωθεί η συχνότητα και οι επιπτώσεις της ρύπανσης αυτού του είδους στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

Ο Επίτροπος Περιβάλλοντος Janez Potocnik

Όπως δήλωσε, σχετικά, ο Επίτροπος Περιβάλλοντος Janez Potocnik, «Στην παγκόσμια διάσκεψη κορυφής Ρίο + 20, οι ηγέτες του κόσμου δεσμεύθηκαν να μειώσουν σημαντικά τη θαλάσσια ρύπανση από απορρίμματα μέχρι το 2025. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σκοπεύει να παραμείνει στην πρωτοπορία της προσπάθειας αυτής, συνεργαζόμενη στενά με τα κράτη μέλη, τις συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες και τους ενδιαφερόμενους φορείς για να εντοπιστούν και να αναπτυχθούν εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος.»

Για να ευαισθητοποιήσει και να προκαλέσει προβληματισμό, η Επιτροπή δημοσίευσε επισκόπηση της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ, των πολιτικών και των στρατηγικών που άπτονται του προβλήματος, αναφέροντας τις δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη, και τις μελλοντικές πρωτοβουλίες στον ίδιο τομέα.

Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προβαίνει σε διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και άλλες χώρες, τις συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες, τους εμπλεκόμενους φορείς και άλλους ενδιαφερομένους σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο προώθησης μέτρων για τα θαλάσσια απορρίμματα. Η διαβούλευση αυτή θα κορυφωθεί με μια διεθνή διάσκεψη για την πρόληψη και τη διαχείριση των θαλάσσιων απορριμμάτων στις ευρωπαϊκές θάλασσες, η οποία θα συνδιοργανωθεί από το γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Βερολίνο τον Απρίλιο του 2013.

Σημειώνεται, πως με βάση την εφαρμογή της οδηγίας-πλαίσου για τη θαλάσσια στρατηγική, τα κράτη μέλη όφειλαν να υποβάλουν αρχική αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων τους, τον ορισμό που δίνουν στην «καλή περιβαλλοντική κατάσταση» και τους στόχους που έχουν καθορίσει με σκοπό την επίτευξη της. Η Επιτροπή εξετάζει τώρα τις εκθέσεις των κρατών μελών και προτίθεται να δημοσιεύσει την εκτίμηση της το 2013.

Δεν ήταν όλα τα κράτη μέλη σε θέση να υποβάλουν εγκαίρως την έκθεσή τους. Η οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική απαιτεί από τα κράτη μέλη την επίτευξη «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» των θαλάσσιων υδάτων τους μέχρι το 2020. Για

το σκοπό αυτό, το πρώτο βήμα εφαρμογής είναι η κατάρτιση αρχικής αξιολόγησης (άρθρο 8) που προσδιορίζει τις κυριότερες απειλές για τις ευρωπαϊκές θάλασσες. Επιπλέον, τα κράτη μέλη οφείλουν να διαμορφώσουν, με βάση τον ορισμό της «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» (ΚΠΚ, άρθρο 9), συγκεκριμένα κριτήρια βάσει των οποίων θα μπορούν να αξιολογηθούν τα δεδομένα παρακολούθησης.

Τέλος, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν εθνικούς περιβαλλοντικούς στόχους (άρθρο 10), οι οποίοι να προσδιορίζουν το επίπεδο των φιλοδοξιών τους. Τα θαλάσσια απορρίμματα είναι ένα από τα έντεκα χαρακτηριστικά ποιοτικής περιγραφής που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης. Όλες αυτές οι εργασίες πρέπει να γίνουν με τη συνεργασία των χωρών που μοιράζονται τις τέσσερις ευρωπαϊκές θάλασσες, τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, τη Βαλτική, τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο.

Οι επιπτώσεις

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων μπορούν να γίνουν αισθητές κυρίως στη θαλάσσια πανίδα, αλλά δημιουργούν επίσης πρόσθετη πίεση στα ήδη ευάλωτα θαλάσσια οικοσυστήματα και μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία. Τα θαλάσσια απορρίμματα εμποδίζουν επίσης τον τουρισμό, η δε αποκομιδή των απορριμμάτων στην παραλία κοστίζει αρκετά εκατομμύρια ευρώ ετησίως στις παράκτιες περιοχές της Ευρώπης.

Τα απορρίμματα στη θάλασσα είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα, που επηρεάζει όλους τους ωκεανούς του κόσμου. Κάθε χρόνο, εκατομμύρια και εκατομμύρια τόνοι απορριμμάτων καταλήγουν στον ωκεανό σε όλο τον κόσμο, μετατρέποντας τον σε μεγαλύτερη χωματερή του κόσμου, προκαλώντας ζημιές στην υγεία, στο περιβάλλον και στην οικονομία. Δυστυχώς, η διατήρηση των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι το αποτέλεσμα των κακών πρακτικών διαχείρισης στερεών αποβλήτων, έλλειψη υποδομών και η έλλειψη ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού σχετικά με τις συνέπειες που έχουν οι ενέργειες του στο θέμα αυτό.

The European Commission undertake action in order to alert the general public regarding this global problem in accordance to the commitments that were undertaken last summer in Rio so that the frequency and effects of pollution in marine ecosystems will be reduced.

Waste disposed to the sea constitutes a problem of global dimensions that affects all the oceans of the world. Each year millions of tons of waste end up to the oceans all over the world turning them in the largest waste disposal sites on earth, causing thus damages to the health, the environment and the economy.

ΣΕΒ

Αυτοδιοικούμενη πόλη και βιώσιμη ανάπτυξη

Τη θέση ότι στις πόλεις του σήμερα και στις μεγαπόλεις του αύριο θα κερδηθεί -ή θα χαθεί- η μάχη της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής και ότι σ' αυτή τη μάχη συσπειρώνονται όλες οι ζωντανές δυνάμεις της κοινωνίας, με τις επιχειρήσεις/να είναι έτοιμες να συνεισφέρουν σε τεχνογνωσία, συστηματική οργάνωση και σε πολύτιμο ανθρώπινο κεφάλαιο, εξέφρασε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, κ. Ευθύμιος Βιδάλης, κ. Ευθύμιος Βιδάλης, μιλώντας στην έναρξη του Συμποσίου «Βιώσιμες πόλεις, Δυναμική Ανάπτυξης» που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Ο κ. Βιδάλης στην ομιλία του αναφέρθηκε στο θέμα της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ευθύνης σε σχέση με τη νέα γενιά, με την ανεργία των νέων σήμερα στη χώρα μας να ξεπερνά το 55% και επεσήμανε την ανάγκη για μια γνήσια και βαθιά δημοκρατική διαδικασία διαλόγου και συζήτησης ευρύτερα στην κοινωνία μας, με την αυτοδιοικούμενη πόλη να αποτελεί το κατεχοκίν πεδίο δράσης για βιώσιμη ανάπτυξη.

Επιπλέον, εστίασε στα κρίσιμα ζητήματα της δραστηκής αύξησης του πληθυσμού και της μαζικής αστικοποίησης. Στο σημείο αυτό, τόνισε ότι η λειτουργική αναβάθμιση των υποδομών είναι ο κοινός παρονομαστής για τις βιώσιμες πόλεις του σήμερα και αναφέρθηκε στον καθοριστικό ρόλο των επιχειρήσεων, οι οποίες μπορούν να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες σε ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, όπως κτήρια, ενέργεια, διαχείριση απορριμμάτων, νέες τεχνολογίες, εξυπνα και καινοτόμα συστήματα, για την αντιμετώπιση των αστικών προκλήσεων.

Ο κ. Βιδάλης υπογράμμισε ότι οι βιώσιμες πόλεις, είναι πόλεις ανταγωνιστικές, που προσελκύνουν επεν-

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, κ. Ευθύμιος Βιδάλης

δύσεις και δημιουργούν θέσεις εργασίας και όπου στις λύσεις που υιοθετούνται στα επιμέρους ζητήματα μπορούν να συμβάλλουν όλοι οι εμπλεκόμενοι - κυβερνήσεις, τοπική αυτοδιοίκηση, επιχειρήσεις, ΜΚΟ, κοινωνικές και θρησκευτικές ομάδες, κ.α.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υπογράμμισε ότι ο σχεδιασμός και η οικοδό-

μηση βιώσιμων πόλεων αποτελεί ευκαιρία δυναμικής ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία, αφού προσφέρει σημαντικές προκλήσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας και συμβάλλει καθοριστικά στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ευημερία των τοπικών κοινωνιών. Ολοκληρώνοντας ο κ. Βιδάλης τόνισε ότι «ο στόχος μας για ένα βιώσιμο μέλλον είναι εφικτός και οι σύγχρονες επιχειρήσεις στοικίζονται σε αυτή την προσπάθεια μαζί με την κοινωνία των πολιτών και τους οργανωμένους φορείς της».

The Chairman of the Board of Directors of the Hellenic Federation of Enterprises Mr. Efthymios Vidalis expressed in his opening address to the meeting "Sustainable cities, Dynamic of Growth" organised in Thessaloniki, the position according to which it will be in the cities of today and the megacities of tomorrow that the battle for sustainable development and social cohesion will be won or lost, and all of the active forces society are rallying for this battle, with the enterprises ready to contribute with technical knowhow, systematic organisation and valuable human resources.

Mr. Vidalis underlined the fact that sustainable cities are competitive cities that attract investments and generate jobs and in the solutions that are adopted for the various issues all involved – governments, local government, businesses, NGO's, social and religious groups etc. – can contribute.

ΣΙΣΟΜΟΙΕΧΙΠΕ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η μάχη των αγωγών στη Μέση Ανατολή

Μαίνεται ο ανταγωνισμός για τους ενεργειακούς πόρους με φόντο το συριακό πρόβλημα. Όλα δείχνουν ότι μεγάλα σχέδια μεταφοράς ενέργειας προς την Ευρώπη, κρίνονται στη Συρία.

Του Ερνέστ Σουλτάνοφ, Kommersant-Dengi

Η έκβαση του πολέμου στη Συρία μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου. Οι εμπλεκόμενες πλευρές στη σύγκρουση υποστηρίζονται από δύο ανταγωνιστικές δυνάμεις οι οποίες θέλουν να κατασκευάσουν νέους αγωγούς φυσικού αερίου προς την ΕΕ που θα διέρχεται μέσα από το συριακό έδαφος: Από το Ιράν και από το Κατάρ. Υπό αυτό το πρίσμα, οι συνέπειες για την Gazprom και για τα έσοδα του ρώσικου προϋπολογισμού, θα καθοριστούν σε μεγάλο βαθμό στις μάχες για το Χαλέπι και για τη Δαμασκό. Ο Εμφύλιος πόλεμος στη Συρία που συνεχίζεται για δεύτερη χρονιά, συζητείται συχνά με κύρια αιχμή το λουτρό αίματος και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, δεν φωτίζεται τόσο πολύ η γεωπολιτική διάσταση του προβλήματος. Και, όταν μιλάμε για αυτή τη διάσταση, συνήθως αναφερόμαστε στη μάχη για επιρροή και κυριαρχία στη Μέση Ανατολή μεταξύ των μεγάλων περιφερειακών πακτών της περιοχής.

Υπάρχει λοιπόν, μια ιδιαίτερη πτυχή που δεν πολυδιαφημίζεται δημοσίως, αλλά συζητείται παρασκηνιακά, σε διπλωματικό, στρατιωτικό και πολιτικό επίπεδα: Η ενεργειακή-πολιτική διάσταση της σύγκρουσης στη Συρία. Η ένοπλη σύγκρουση στη χώρα απηχεί ποικιλοτρόπως τον αγώνα που ξεκίνησαν οι μεγάλοι παίκτες στην παγκόσμια αγορά φυσικού αερίου. Το κύριο «έπαθλο» σε αυτόν τον αγώνα, είναι η πρόσβαση στη μεγαλύτερη και πιο γενναίοδωρη αγορά φυσικού αερίου. Την αγορά της Ευρώπης.

Η ένοπλη σύγκρουση στη Συρία απηχεί ποικιλοτρόπως τον αγώνα που ξεκίνησαν οι μεγάλοι παίκτες στην παγκόσμια αγορά φυσικού αερίου. Το κύριο «έπαθλο» σε αυτόν τον αγώνα, είναι η πρόσβαση στη μεγαλύτερη και πιο γενναίοδωρη αγορά φυσικού αερίου. Την αγορά της Ευρώπης.

Το ενεργειακό παιχνίδι στη Μέση Ανατολή

Στη δεκαετία του 2000, το Κατάρ, άρχισε να πουτάρει στην αύξηση της ζήτησης για υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο. Το Εμιράτο-Μοναρχία του Κόλπου καταλαμβάνει την τρίτη θέση στην παγκόσμια κατάταξη των χωρών με αποδεδειγμένα αποθέματα φυσικού αερίου, και διαθέτει το μεγαλύτερο ανεκμετάλλευτο κοιτάσμα φυσικού αερίου στον πλανήτη. Το Βόρειο Πεδίο. Να σημειωθεί πως το Ιράν, το οποίο έχει επίσης πρόσβαση σε αυτό το κοιτάσμα, ονομάζει το πεδίο «Νότιο Pars». Τα LNG τάνκερ κάνουν το Κατάρ πιο ανεξάρτητο, από την άποψη της διαφοροποίησης των αγορών. Ωστόσο, δεδομένης της γεωγραφικής θέσης της χώρας, οι πηγές των εσόδων της εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ασφάλεια της περιοχής του Περσικού Κόλπου.

Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ Ιράν και Δύσης, η Τεχεράνη έχει απειλήσει να μπλοκάρει τα στενά του Ορμούζ, μέσω των οποίων διέρχονται όλα τα δεξαμενόπλοια LNG της Qatargas. Έτσι, μέσα σε αυτό το «ευαίσθητο» γεωπολιτικό πλαίσιο, το Κατάρ προσπαθεί να κατασκευάσει αγω-

γούς φυσικού αερίου, που θα παρακάμπτουν τα στενά του Ορμούζ. Από το 2008, η ηγεσία του εμιράτου, έχει αρχίσει να μελετάει το σχέδιο της κατασκευής ενός χερσαίου αγωγού φυσικού αερίου προς την Ευρώπη.

Η κύρια πηγή ενεργειακών πόρων του νέου αγωγού, προβλέπεται να είναι τα κοιτάσματα του Βόρειου Πεδίου. Η κατασκευή του αγωγού, θα ενίσχυε επίσης τα δικαιώματα του Εμιράτου πάνω στο κοιτάσμα. Σε μια εποχή που η Τεχεράνη, υπό την πίεση των κυρώσεων αναγκάστηκε να αναστείλει την ανάπτυξη του δικού της τμήματος των κοιτασμάτων, το Κατάρ μπορεί να ξεπεράσει τον ανταγωνιστή του στο ενεργειακό ράλι.

Η διπλωματία των αγωγών

Το Κατάρ όμως, χρειάζεται τη συναίνεση τριών χωρών για την υλοποίηση του αγωγού. Της Σαουδικής Αραβίας, της Ιορδανίας και της Συρίας. Το μόνο πραγματικά προβληματικό τμήμα του αγωγού είναι η Συρία, η οποία κυβερνάται από τον Μπασάρ αλ Άσαντ. Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, δεν αποτελεί καθόλου έκπληξη ότι το Κατάρ έχει γίνει ένας από τους κύριους υποκινητές του αγώνα κατά του συριακού καθεστώτος.

Εκτός από τις ενεργές και δημόσιες διπλωματικές προσπάθειες της Ντόχα, η κυβέρνηση του Κατάρ, παρέχει ουσιαστική οικονομική βοήθεια προς την ένοπλη αντιπολίτευση της Συρίας. Πράγματι, στην περίπτωση της νίκης της στον εμφύλιο πόλεμο, θα έχει πέσει το τελευταίο εμπόδιο στο δρόμο του αγωγού φυσικού αε-

The competition battle for the energy resources with the Syrian issue at the background is raging. According to all indications all large show that the great plans regarding transport of energy to Europe will be judged in Syria.

The confrontation regarding the transport pipelines to Europe is of immense proportions in the Middle East with its epicentre in the civil war in Syria. Qatar that supports the Syrian opposition aims at all costs to construct a natural gas pipeline that will pass through Syria and Turkey towards Europe. However Iran has a similar goal yet Iran supports Assad.

ρίου από το Κατάρ στη Μεσόγειο Θάλασσα. Με μια παρόμοια λογική μπορεί να εξηγηθούν σε μεγάλο βαθμό και οι ενέργειες κάποιων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα σχέδια του Ιράν

Ωστόσο, το συριακό καθεστώς έχει έναν ισχυρό σύμμαχο, το Ιράν. Οι Ιρανοί, από καιρό κάνουν σχέδια για την κατασκευή ενός αγωγού φυσικού αερίου που να καταλήγει στην ακτή της φιλικής Συρίας. Η υλοποίηση του έργου, θα επιτρέψει στην Τεχεράνη να επιλύσει το πρόβλημα της διάθεσης του ιρανού φυσικού αερίου στις παγκόσμιες αγορές. Είναι γεγονός, ότι λόγω των διεθνών κυρώσεων που έχουν επιβληθεί στη χώρα για την ανάπτυξη του πυρηνικού της προγράμματος, οι ξένοι επενδυτές δεν ρισκάρουν να επενδύσουν στα ενεργειακά σχέδια της Ισλαμικής Δημοκρατίας και οι χώρες της ΕΕ αρνούνται ακόμη και να μιλήσουν για τις δυνατότητες αγοράς φυσικού αερίου από το Ιράν. Η έξοδος του φυσικού αερίου στις ακτές της Μεσογείου, μπορεί να λύσει αυτό το πρόβλημα. Ακόμα κι αν Δυτικές εταιρείες αρνούνται να αγοράσουν τον ιρανικό ενεργειακό πόρο στον τελικό προορισμό, η Τεχεράνη θα είναι πάντα σε θέση να πουλάει φυσικό αέριο στην Ευρώπη μέσω ενδιάμεσων.

Ο ρώσικος ενεργειακός παράγοντας

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η κρίση στη Μέση Ανατολή θα

Εικόνα του Αλεξέι Γόρς

μπορούσε να αποβεί προς όφελος της Ρωσίας. Η τρέχουσα κατάσταση στη Συρία, όπου κανένα από τα εμπλεκόμενα στη σύγκρουση μέρη δεν πλησιάζει στη νίκη, βολεύει τη Μόσχα.

Αν η αντιπολίτευση δεν καταφέρει τελικά να ανατρέψει το καθεστώς του Άσαντ, τότε ο αγωγός φυσικού αερίου από το Κατάρ, στη Συρία, την Τουρκία και στην Ευρώπη, ξεχνιέται.

Αλλά και η άνευ όρων νίκη του Άσαντ, δεν είναι και τόσο αναγκαία στη Μόσχα. Διότι, σε κατάσταση συνεχιζόμενου εμφύλιου πολέμου, κανείς δεν θα σκεφτεί να προχωρήσει την εναλλακτική ιρανική εκδοχή ενός αγωγού στη Συρία.

Πολύ πιθανά, στη βάση ενός τέτοιου υπολογισμού εξηγείται η βοήθεια της Μόσχας στον τελευταίο της σύμμαχο στη Μέση Ανατολή, στο επίπεδο των διπλωματικών ενεργειών στο Συμβούλιο Ασφαλείας (ΣΑ) του ΟΗΕ. Με τα βέτο στα ψηφίσματα του ΣΑ του ΟΗΕ, η Μόσχα δεν επιτρέπει στη Δύση να ξεκινήσει μια νόμιμη επέμβαση ή τη δημιουργία μιας ζώνης απαγόρευσης πτήσεων, όπως έγινε στο λιθικό σενάριο.

Προς το παρόν, ενώ το Κατάρ, το Ιράν και η ΕΕ μάχονται γύρω από τη Συρία, η Gazprom συνεχίζει να αναπτύσσει τα δικά της μεγάλα σχέδια: Τον υποθαλάσσιο αγωγό της Βαλτικής, Nord Stream (Βόρειο Ρεύμα), για τον οποίο συζητείται η κατασκευή ενός τρίτου και ενός τέταρτου κλάδου, και του South Stream (Νότιο Ρεύμα), του οποίου η υποβρύχια κατασκευή δεν έχει ακόμη ξεκινήσει. Αν η Ρωσία είναι σε θέση να φτιάξει τους δικούς της αγωγούς πριν τελειώσει ο πόλεμος στη Συρία, είναι πιθανό η Μόσχα να έχει την ευκαιρία να διατηρήσει αλώβητη τη θέση της στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου. Το πρωτότυπο άρθρο βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://kommersant.ru/doc/2111080>

Χοντρό παιχνίδι με αγωγούς μεταφοράς φυσικού αερίου προς την Ευρώπη «παίζεται» σήμερα στη Μέση Ανατολή, με επίκεντρο τον Εμφύλιο Πόλεμο στη Συρία. Το Κατάρ, που σπρίζει τη συριακή αντιπολίτευση, επιδιώκει με κάθε τρόπο να κατασκευάσει αγωγό φυσικού αερίου που θα περνάει από τη Συρία και την Τουρκία, προς Ευρώπη. Αντίστοιχο στόχο όμως, έχει και το Ιράν, το οποίο σπρίζει τον Άσαντ.

Πράσινο καύσιμο με μεγάλα πλεονεκτήματα

Το φυσικό αέριο, η συμβατική πηγή ενέργειας με τα αναρίθμητα πλεονεκτήματα, έκανε την είσοδό της στη χώρα μας τις τελευταίες δεκαετίες, μέσα από ένα μεγάλο έργο υποδομών που υλοποίησε η ΔΕΠΑ, ο όμιλος εταιριών που εργάζεται μεθοδικά για την περαιτέρω διάδοσή του στο ενεργειακό χάρτη της χώρας. Το πράσινο καύσιμο χαρακτηρίζεται από φιλικό προς το περιβάλλον προφίλ, ευκολία εφαρμογών και χρήσης, και βέβαια ευελιξία στη μεταφορά του αλλά και τη χρήση του από τους καταναλωτές του.

Ωστόσο, ειδικά στην εποχή μας το πιο «άμεσο», σε σχέση με την καθημερινότητά μας, χαρακτηριστικό του είναι η αποδοτικότητά του, η οποία μεταφράζεται σε εξοικονόμηση πηγών, πόρων και χρημάτων. Ας δούμε τους πολλούς και διάφορους τρόπους με τους οποίους το φυσικό αέριο λειτουργεί υπέρ της οικονομίας στους διάφορους τομείς χρήσης του.

Βιομηχανία

Το φυσικό αέριο είναι ιδανική κινητήρια δύναμη του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ο οποίος αποτελεί έναν από τους βασικούς μοχλούς ανάπτυξης για μία χώρα, της βιομηχανίας. Οι εφαρμογές της χρήσης του είναι:

- Συμπαράγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας
 - Κάλυψη θερμικών αναγκών για ένα σύνολο παραγωγικών διαδικασιών
 - Κάλυψη αναγκών ψύξης βιομηχανικών μονάδων ή/και γραμμών παραγωγής
- Η χρήση του παρουσιάζει μια σειρά από πλεονεκτήματα με σημαντική θετική επίδραση στον ισολογισμό κάθε βιομηχανίας:
- Αυξημένο βαθμό απόδοσης κατά την καύση του, ο οποίος μπορεί να προσεγγίσει το 90%. Με αυτόν τον τρόπο, κατά την παραγωγή της θερμικής ενέργειας επιτυγχάνεται ανάλογη εξοικονόμηση ενέργειας
 - Η προμίθειά του και η διανομή του εντός της βιομηχανίας ως τα σημεία κατανάλωσης απαιτεί λιγότερη φροντίδα και λιγότερο χρόνο από το προσωπικό της επιχείρησης, άρα μικρότερο εργασιακό κόστος
 - Δεν απαιτεί δεξαμενές αποθήκευσης, έτσι

υπάρχει αποδέσμευση κεφαλαίων και χώρων που θα χρησιμοποιούνταν για προαγορά και αποθήκευση συμβατικών καυσίμων

- Δεν υπάρχει ανάγκη σπατάλης χρόνου για την παραγγελία και παραλαβή καυσίμου
- Η χρήση του φυσικού αερίου απαλλάσσει από ανάγκη προθέρμανσης καυσίμου
- Μείωση χρόνου και κόστους συντήρησης του εξοπλισμού, λόγω της -πρακτικά χωρίς τέρρα- καύσης του
- Το καύσιμο που καταναλώνεται δεν πληρώνεται. Αντίθετα, ο βιομηχανικός καταναλωτής πληρώνει μετά τη χρήση και την ακριβή μέτρηση από τον ειδικό μετρητή ακριβείας – και, ασφαλώς, πληρώνει μόνο για την ποσότητα που κατανάλωσε
- Περισσότερα επιμέρους οφέλη μπορεί να προκύψουν από τη χρήση του φυσικού αερίου ανάλογα με τις εφαρμογές σε διαφορετικές κατηγορίες βιομηχανιών, όταν αυτή συνδυάζεται με τις τεχνολογίες του κλιματισμού και της συμπαράγωγής ηλεκτρισμού - θερμότητας

Επαγγελματικός τομέας

Στον επαγγελματικό τομέα οι χρήσεις του φυσικού αερίου καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα εφαρμογών όπως:

- Θέρμανση και Κλιματισμό: Οικονομικά, εύκολα, πρακτικά
- Μαγείρεμα – Ψήσιμο: Πιο νόστιμο, πιο οικονομικό και χωρίς αναμονές
- Ζεστό νερό: Άφθονο, χωρίς αναμονή
- Παραγωγή ατμού: Οικονομικά και αποδοτικά

Στις επιχειρήσεις που μπορούν να ωφεληθούν από τη χρήση του περιλαμβάνονται:

Natural gas, the conventional source of energy with the innumerable advantages has penetrated our country during the last decades via a large infrastructure project realised by DEPA, the group of companies that work methodically for the further dissemination of the natural gas in the energy map of our country. The profile of this green fuel is characterised by friendliness to the environment, easiness of applications and use, and of course flexibility regarding its transport and use by its consumers.

In summary in a period when competitiveness, efficiency and care for the environment are necessary preconditions for development, natural gas is the ideal choice since if the total production cycle, its processing, its transport and distribution of energy to households and businesses of the whole of the country is also taken into consideration, is considerably more efficient than other sources of energy.

4

Super Markets/μεγάλος εμπορικός τομέας, αρτοποιεία – ζαχαροπλαστική, εστιατόρια – καφετέριες, καθαριστήρια – σιδερωτήρια, κομμωτήρια, ξενοδοχεία, εμπορικά κέντρα, σχολικά κτίρια – νοσοκομεία, φανοποιεία, αργυροχρυσοκοΐα και άλλες βιοτεχνίες.

Τι κερδίζουν οι επαγγελματίες που χρησιμοποιούν το φυσικό αέριο; Η λίστα είναι πολύ μεγάλη:

- Ανταγωνιστική τιμή (ενδεικτικά αναφέρεται πως τον Οκτώβριο του 2012 η εξοικονόμηση σε σχέση με το πετρέλαιο θέρμανσης ξεπερνούσε το 35%)
- Οικονομία χάρη στην αυξημένη ενεργειακή απόδοση
- Ευχέρεια χειρισμού και ελέγχου, άρα μικρότερο εργασιακό κόστος
- Πλήρωμή μετά την κατανάλωση
- Δεν χρειάζεται αποθήκευση
- Αξιόπιστη διαθεσιμότητα ανά πάσα στιγμή μέσω του δικτύου φυσικού αερίου
- Ακρίβεια στη μέτρηση κατανάλωσης
- Υψηλή απόδοση καύσης
- Μειωμένες απαιτήσεις συντήρησης
- Δεν χρειάζεται παραγγελία ή διάθεση χρόνου για την παραλαβή
- Δεν επιβαρύνει με επιπλέον έργο την επιχείρηση

Οικιακός τομέας

Εξίσου σημαντικά είναι τα πλεονεκτήματα της χρήσης του φυσικού αερίου και στα νοικοκυριά:

- Απαλλασσόμαστε από τις χρονοβόρες διαδικασίες για την τροφοδότηση του σπιτιού με πετρέλαιο, και φυσικά από τις απαιτήσεις σε έξοδα και χώρο για την αποθήκευσή του. Εξασφαλίζει και υψηλότερη απόδοση αλλά και μικρότερο κόστος συντήρησης, χωρίς έξοδα για τη χρήση του (δεξαμενές, αντλίες, κ.λπ.).

- Χρησιμοποιώντας φυσικό αέριο για θέρμανση στο σπίτι, γνωρίζουμε με ακρίβεια την ποσότητα που έχουμε καταναλώσει, χάρη στο μετρητή ασφαλείας. Αυτή ακριβώς την ποσότητα πληρώνουμε και μάλιστα αφού την χρησιμοποιήσουμε, όχι πριν.

- Με το φυσικό αέριο δεν χρειάζεται αναμονή και κατανάλωση ενέργειας για να έχουμε ζεστό νερό, αφού αυτό ζεσταίνεται αμέσως όταν ανοίγουμε τη βρύση και μάλιστα μόνο η ποσότητα που χρειαζόμαστε, χωρίς σπατάλες. Το ίδιο ισχύει και για τις εστίες της κουζίνας, αφού δεν χρειάζεται να περιμένουμε για να φτάσουν στην επιθυμητή θερμοκρασία.
- Τέλος, εξίσου σημαντικό είναι ότι χάρη στα πλεονεκτήματα του φυσικού αερίου, ένα σπίτι με εγκατάσταση φυσικού αερίου έχει μεγαλύτερη αξία μεταπώλησης και ενοικίασης.

Αυτοκίνηση

Η διαφορά, υπέρ της τσέπης μας, από τη χρήση του αποδοτικού, οικονομικού και φιλικού προς το περιβάλλον καυσίμου στο αυτοκίνητό μας είναι πέρα από κάθε αμφιβολία: Με φυσικό αέριο κερδίζουμε πάνω από 40% μεγαλύτερη απόσταση σε σχέση με το πετρέλαιο κίνησης και περισσότερο από 80% σε σχέση με τη βενζίνη. Βάζοντας καύσιμα αξίας 10 ευρώ στο αυτοκίνητό μας, καλύπτουμε απόσταση 70 χιλιομέτρων με βενζίνη, 112 χιλιομέτρων με πετρέλαιο και 199 χιλιομέτρων με φυσικό αέριο. Επιπλέον:

- Το κόστος αγοράς καυσίμου είναι χαμηλότερο από 30 έως 45%
- Το πραγματικό κόστος μετακίνησης είναι αντίστοιχα μειωμένο. Ένα VW Passat που έκανε τη διαδρομή 440 χιλιομέτρων Αθήνα – Κατερίνη, χρειάστηκε 43 ευρώ με καύσιμο την βενζίνη, και μόλις 20,80 ευρώ με καύσιμο το φυσικό αέριο. Η τιμή της βενζίνης ήταν 1,65 ευρώ/lt και του φυσικού αερίου 1,1 ευρώ/kg, ενώ οι καταναλώσεις 6lt/100km και 4,3kg/100km, αντίστοιχα
- Οικονομία επιτυγχάνεται με έναν ακόμα τρόπο – το φυσικό αέριο έχει καθαρή καύση, χωρίς στερεά κατάλοιπα. Αυτό, μακροπρόθεσμα, έχει σαν αποτέλεσμα σημαντικά μικρότερη φθορά στον κινητήρα σε σχέση με τα άλλα καύσιμα κίνησης, με συνέπεια την αύξηση της διάρκειας ζωής του. Συνοψίζοντας, σε μία εποχή που η ανταγωνιστικότητα, η αποδοτικότητα, η οικονομία και η φροντίδα για το περιβάλλον αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη, το φυσικό αέριο είναι ιδανική επιλογή, αφού συνυπολογίζοντας το συνολικό κύκλο παραγωγής, επεξεργασίας, μεταφοράς και διανομής ενέργειας στα σπίτια και τις επιχειρήσεις όλης της χώρας, είναι σημαντικά πιο αποδοτικό από τις άλλες συμβατικές μορφές ενέργειας.

ΚΛΙΜΑ

Καπέλο 700 δισ. δολάρια για το περιβάλλον

Περίπου 700 δισ. δολάρια ετησίως - σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μεταφορές χαμηλών εκπομπών και εξοικονόμηση ενέργειας- κοστίζουν οι προσπάθειες για επίτευξη των στόχων θερμοκρασιακής αύξησης που έχουν θέσει τα Ηνωμένα Έθνη, σύμφωνα με έκθεση του Διεθνούς Οικονομικού Φόρουμ (WEF).

Το ποσό αυτό, δύο φορές το ΑΕΠ της Ελλάδας, πρέπει να προστεθεί στα 5 τρισ. δολάρια που πρέπει διαθέτουν κάθε χρόνο ως το 2020 τα κράτη σε υποδομές για αγροτική παραγωγή, μεταφορές, ηλεκτρική ενέργεια και νερό, όπως εκτιμά έκθεση της Accenture για λογαριασμό του συνασπισμού Green Growth Action Alliance.

Ο πρόεδρος της ΜΚΟ, πρώην πρόεδρος του Μεξικού, **Φελίπε Καλντερόν** δήλωσε πως "η ανάπτυξη πρέπει να 'πρασινίσει' μέσα από την επαναξιολόγηση των επενδυτικών προτεραιοτήτων".

Σε ξεχωριστή έκθεση, η Παγκόσμια Τράπεζα υπολογίζει ότι η μέση θερμοκρασία της Γης θα αυξηθεί κατά 4 βαθμούς Κελσίου έως τα τέλη του αιώνα που διανύουμε, επίπεδο διπλάσιο από το όριο ασφαλείας που θέτουν τα Ηνωμένα Έθνη. Σε αυτό το πλαίσιο οι κυβερνήσεις

πρέπει να χρησιμοποιήσουν ως μόχλευση δημόσιο χρήμα για να πενταπλασιάσουν την ιδιωτική επένδυση στις "καθαρές" τεχνολογίες.

Ειδικότερα, η έκθεση αναφέρει πως μια αύξηση της τάξης των 36 δισ. δολ., στα 126 δισ. δολ. στις δημόσιες επενδύσεις μπορεί να πυροδοτήσει ιδιωτικές επενδύσεις 570 δισ. δολ.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται επίσης στην έκρηξη του παγκοσμίου πληθυσμού κατά 2 δισ. ανθρώπους, στα 9 δισ. ως το 2050 και στην ανάγκη μετάβασης σε μια αειφόρο οικονομία προκειμένου ο πλανήτης να μπορέ-

Ο πρώην πρόεδρος του Μεξικού Φελίπε Καλντερόν

σει να τους φιλοξενήσει.

Η έκθεση του WEF αναφέρει πως οι πλούσιες κυβερνήσεις του κόσμου (G20) "πρέπει να επιταχύνουν τη διακοπή των επιδοτήσεων προς τα ορυκτά καύσιμα, να διευκολύνουν το ελεύθερο εμπόριο στις πράσινες τεχνολογίες και να επεκτείνουν την επένδυση σε μέτρα κλιματικής προσαρμογής".

Η Green Growth Action Alliance είναι μια συμμαχία 50 χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και ΜΚΟ που συντονίζει το WEF

Πηγή: Econews

Μήπως είναι καιρός για κάποιες αλλαγές;

Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον»

Βελτιώστε την ενεργειακή απόδοση της κατοικίας σας και εξοικονομήστε ενέργεια, χρόνο και χρήματα φροντίζοντας παράλληλα το περιβάλλον με:

- **100% επιδότηση επιτοκίου**
- **Επιχορήγηση έως 70% στο κόστος εργασιών**
- **Κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων**
- **Σύμβουλο έργου, χωρίς επιβάρυνση**

Κάντε τώρα την αίτησή σας στο δίκτυο καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς και της ΑΤΕbank.

η περιφέρειά σας στο επίκεντρο της ανάπτυξης
 Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ) και των Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης, Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας - Στερεάς - Ηπείρου, Αττικής με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

<http://exoikonomisi.ypeka.gr>

Για περισσότερες πληροφορίες, τηλεφωνήστε στο 18 28 38. www.piraeusbank.gr

Επιστημονική
Εταιρεία
Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Αντιμέτωποι με την κρίση Πολιτική - Επιχειρήσεις - Εργαζόμενοι

Οδηγός βιώσιμης στρατηγικής για τους κοινωνικούς εταίρους

Sustainable Enterprise Programme

